

Izdajatelj in odgovorni urednik: Ivan Bajt v Gorici.

Tiska „Narodna Tiskarna“ (odgov. L. Lukežič) v Gorici.

Narodno „izdajstvo“.

Jokava „Edinost“, vir politične poštenosti, in divja „Soča“, izraz politične surovosti in strasti, si zakrivati deviški obraz ter kličeti slovenski narod, naj si ogleda, zapíše v srce in obsodi (fajltstvo „(izdajstvo) dr. Gregorčiča, ki je bil pripravljen prepustiti Italijanom tri deželne odbornike, samo da bi rešil eno mesto — „lenuha“ prof Berbuča, ter se sklicujeti pri tem na razmotrivanje italijanskega liberalnega lista „Corriere Friulano“, ki polemizuje s proštom Faidutijem, izraža to misel.

Ako bi bilo slovenskima listoma za resnico in ne za hujskanje zoper obso-vražene slov. klerikalce, bi se bila o stvari prej poučila, na kar bi morala drugače soditi. Ali v bojazni, da pri raziskavanju resnice bi lahko prišlo do drugih rezultatov, sta opustila poizvedovanje na pristojnem mestu ter sta udarila z loparjem po narodnem „izdajalcu“ dr. Gregorčiču.

Kako neosnovani in neopravičeni so izbruhli divje strasti ob Soči in potuhnjene hinavščine ob Adriji, je razvidno iz naslednjih črtic. — Prošt Faidutti ima zvezo s slovenskimi liberalci v teh točkah: slovenski liberalci dobijo dva odbornika, prošt F. pa enega, in to tako-le: Volivni razred veleposestnikov šteje 6 poslancev, 3 slovenske in 3 italijanske liberalce. V tej skupini mora biti bodisi izvoljen, bodisi izžreben slov. lib. odbornik. Ako se to ne zgodi zapustijo slov. liberalci in ital. klerikalci, 15 mož, deželni zbor, ki postane nesklepčen in se bo moral razpustiti. To je prva in glavna želja Faidutijeva, za katero je pridobil o svojem času tudi lib. Slovence.

Ako bo po veleposestnikih izvoljen slovenski odbornik, nastopi druga točka zveze, ki obstoji v tem, da iz skupine pete kurije in kmečkih občin (16 poslancev) se izvoli v odbor ital. klerikalec, iz cele zbornice (9 slov. lib. in 6 ital. kler.) pa slov. lib. odbornik z večino 15 glasov proti (namišljenim) 14 brez nadikofa.

Ponudba slov. ljud. stranke do ital. kler. je pustila popolnoma nedotakneno prvo točko kompromisa med Faid. in Gab. ter se je nanašala edino le na drugo točko v tem smislu, da namesto da bi bil ital. klerikalec voljen z Gab.-ovo pomočjo, naj F. rajši sprejme pomoč slov. ljud. stranke, a zato naj da pri volitvi iz cele zbornice svoje glasove kandidatu slov. ljud. stranke namesto Gab.-emu kandidatu. To ponudbo so slov. klerikalci radi tega storili, ker prošt F. je v pogovorih z njimi večkrat priznaval kot opravičeno in oportuno njih za-

htevo, da bi imeli zastopnika v dež. odboru, in so se torej nadejali, da se jim želja tudi izpolni.

Kolikor je bilo torej možnosti za izvolitev dveh slov. odbornikov po Gab.-vem kompromisu, prav toliko možnosti je ostalo po ponudbi ljudske stranke; kajti pri volitvi iz cele zbornice bi prišlo v najslabšem slučaju do ožje volitve med slov. klerikalcem in katerim drugim kandidatom, pri kateri ožji volitvi bi odločevali slov. in ital. liberalci med kandidatom slov. ljud. stranke na eni ter med slov. ali ital. lib. kandidatom na drugi strani. Ako bi se slov. liberalci priklonili združenim klerikalcem, bi bila izvolitev slov. klerik. odbornika absolutno gotova. Izvolitev ital. liberalca bi bila brez pomoči slov. liberalcev popolnoma izključena.

Kje je torej tista nevarnost, o kateri sanjarija „Edinost“ in „Soča“? Kje tisto izdajstvo, katero razgreva domišljijo ubogih pisnov? Naj bi hranili fosfor ako ga imajo kaj v možganih, ter držilo in papir rajši za druge izbrube svoje domišljije, in ne za krpucanje takih dokazovanj, katerih neistinitost, prisilnost in plitvost se otipa z rokami v temni polnoči. Kaj vse strast ne naredi?

Goriški deželni zbor.

V ponedeljek dne 28. t. m. ob 10h dopoldne se je zopet sešel goriški deželni zbor. Ob navzočnosti vseh poslancev, razun knezonadškofa, otvoril deželni glavar sejo.

Dnevni red je bil sledeči: 1. Volitev odseka, ki mu je namen določiti določiti slavnosti o priliki 60-letnega vladanja Nj. Veličanstva; 2. Volitev deželno-zbornih odsekov, in sicer: a) finančnega, b) pravnega, c) šolskega, d) tehnično-gospodarskega, e) železniškega, f) verifikacijskega.

Po preditanju zapisnika v italijanskem in slovenskem jeziku se oglasi k besedi A. Gabršček, ki zahteva od glavarja, naj se zapisnik popravi, ker se v zapisniku njegov klub zove na razne načine, nikdar pa ne „Slovenski klub“, kakor se oficijelno zove.

Deželni glavar odgovarja, da v poslovniku nikjer ne stoji, da se morajo poslanci v zapisniku imenovati po skupinah. Vsled tega ne bo dal popraviti zapisnika. Nato Gabršček stavi predlog, ki naj se kot dodatek zabeleži v zapisnik, da se naj v bodoče njegov klub nazivlje „Slovenski klub“.

Nato se prečita zahvala ljubljanskega župana Hribarja za izraz sožalja. Zapisnikar prebere celo vrsto prošenj za podporo iz cele dežele.

Klub poslancev S. L. S. je vložil

več nujnih predlogov, izmed katerih se jih je prečitelo 42. Priobčujemo jih na drugem mestu.

Med čitanjem nujnih predlogov je mnogo poslancev odšlo iz zbornice, med temi je odšel tudi deželni glavar. Ob 12h in 40 minut prevzame predsedništvo podglavar dr. Gregorčič.

Zbornica se med tem vedno prazni. Slednjič je navzočih le 14 poslancev.

Dr. Gregorin opozori predsedujočega dr. Gregorčiča, da zbornica ni več sklepna. Dr. Gregorčič konstatira nesklepčnost, nakar se seja zaključí.

Poslanci S. L. S. imajo vloženi še nekaj nujnih predlogov, ki niso bili še prečitani. Od italijanske strani je vloženi tudi mnogo nujnih predlogov.

Politični pregled.

Delegacije se zbero najbrže dne 8. oktobra. V delegacije izvolijo poslanci sami iz sebe posebne odposlance, ki se zvejo delegati. Delegacije, ki se shajajo vsako leto dvakrat, zborujejo enkrat na Dunaju, enkrat v Budimpešti. Sklepati imajo o skupnih državnih rešeh, o vojaštvu itd. Iz tega sledi, da so delegacije silno važne. Doslej je bil z Goriškega vedno italijanski delegat. Letos se zgodi prvič, da bo Goriško zastopal Slovenec — posl. Fon. Doslej smo Slovenci imeli le enega delegata, letos imamo tri.

Davčni odsek državnega zbora utegne biti sklican že meseca oktobra, da reši predlogo o novem hišnem davku in je predloži državnemu zboru. Poročila imajo: O hišnorazrednem davku poslanca Povše in Fink, hišnorazrednem davku dr. Renner in dr. Lazarski, o hišnovrednostnem davku dr. Oherleitner in Traružek.

Žgajarski davek. Vlada želi, da se reši vladna predloga, s katero bi se zvišal državni davek od žganja na korist državi in deželam. Proti sedanjemu vladnemu načrtu so se uprle razne stranke v državnem zboru. Glavni vzrok je bil ta, ker vlada od višjih dohodkov zagotavlja deželam prenizke prispevke. Zato vladna predloga niti odseku ni bila odkazana. Sedaj se je vlada baje sprijaznila z mislijo, da odkaže deželam višje prispevke.

Male politične vesti.

22. sept. V češkem deželnem zboru so Nemci začeli obstrukcijo s kričanjem in razbijanjem. Pel so znano nemško pesem „Die Wacht am Rhein“. V Budimpešti je umrl nočni stražnik Kalka na koleri. — Beck je cesarju poročal o ljubljanskih dogodkih. — Včeraj

so se papežu poklonili katoliški telovadci iz Francoske, Belgije, Irske, Kanade in Italije.

25. Na Portugalskem so odkrili novo zaroto zoper kralja. — Na jugu naše države, v bosanskem Sandžaku, Srbi hujskajo prebivalstvo zoper avstrijske vojake. Bati se je upora. Vse družine avstrijskih častnikov in podčastnikov so morale zapustiti dotične kraje. To je slabo znamenje.

26. Na Turškem pripravljajo staroturki vstajo proti sedanji vladi. — Med Bolgarijo in Turčijo je nastal resen spor. — Španskega kralja, ki sedaj potuje po naši državi, zasledujejo anarhisti.

28. Včeraj so bili v Lvovu v Galiciji veliki nemiri.

29. Nemški minister Prade je zahteval proti Slovincem nislinskih odredob. Češka ministra sta se mu uprla. Bati se je bilo krize, ki se pa je menda poravnala. — General Steselj je težko obolel.

30. Turčija se pripravlja za vojso. — Obstrukcija v češkem deželnem zboru traja še. — V Pragi se je pojavil slučaj kolere. — V Peterburgu štrajkajo dijaki. — Čete perzijskega šaha so tri dni s topovi streljale v taborišče revolucionarjev. — Bedasti nemški listi pišejo, da so ljubljanski dogodki v zvezi z vele-srbsko propagando. To je velikanska oslarija. Naj iščejo velesrbov doli v Sandžaku, kjer Srbi hujskajo proti Avstriji. Na Slovenskem pa nimajo Srbi nič posla.

Darovi.

Jubilejni darovi za „Slovensko sirotišče“:

P. n. gg. Matija Sila, dekan v Tomaju, 10 K, županstvo Vogersko vsled starašinstvenega sklepa z dne 16. sept. t. l. 10 K za l. 1908, Štarmen ž. 50 K, županstvo Solkan vsled starašinskega sklepa z dne 2. sept. 1908 ustanovnino 200 K, č. g. Bl. Bandel, vikar v p. 5 K Neimenovana oseba 2 K, pri banketu društva „Zvezda“ v Sovodnjah dne 27. sept. nabrali na predlog g. M. Cotiča s Peči 9 K 4 v; k temu dodal g. M. Cotič še 1 K, in g. Ant. Cotič še 1 K, torej skupaj 11 K 4 v; preč. gosp. Alfonz Poljšak 1 K, N. N. po veleč. mons. Lukežič-u 10 K, Angel Casagrande, veleposestnik v Ajdovščini 20 K, Alfred grof Coronini, dežel. sod. svetnik 10 K, Josip Jarec, vikar v p. 10 K.

Županstvo Osek-Vitovlje je v starašinstveni seji enoglasno sklenilo 200 K; Ivan Kertelj, Ajdovščina 2 K; Ivan Podobnik, župnijski upravitelj Ajdovščina 2 K; Nekdo 10 v; Andlavce Ivana, trgovka 1 K; Oberdank Alojzija 1 K 40 v, Franc Leban, srebrar 1 K; Irma Pir-

jevec, c. kr. učiteljica 5 K; Lutman Uršula Gorica 2 K; Kuštrin Franc, kmet 1 K; Ivan Andlavec, trgovec 3 K; Ivan Kuk, delavec Gor. Avstrijsko 68 v; Ivan Šuligoj, delavec Gor. Avstrijsko 40 v.

Vsem našim dobrotnikom ključemo: Bog poplačaj stotero! Vse v boljše bodočnost slovenskega naroda pod slavno vlado Njega Velikanstva cesarja Franca Jožefa I.

S. K. S. Z.

Za „Slov. kršč. socialno zvezo“ je daroval g. dr. Brečelj vsled stave 1 K; g. T. Hribar 10 l. in 10 v; č. gosp. dekan dr. Knave 36 kron. Vsem gg. darovalcem: Srčna hvala! Živili poslanec!

Bratskim društvam, ki se zadnje čase opetovano priporočajo za skioptička predavanja, naznanjamo, da je skioptikon sedaj v popravilu. Čim bo popravljen, se zopet začne predavanja.

Vsa društva, pridružena „Zvezi“, so naprosena, naj vsako svojo prireditev pravočasno naznani „Zvezi“, če žele sodelovanja.

Novice.

P. n. gg. naročnike, ki še niso plačali zaostale naročnine, prosimo, da to takoj store na priloženih nakaznicah.

Slovensko ljudstvo! V deželni zboru je obstrukcija. Slovenski liberalci hočejo naše poslance pritiskati ob zid; slovenski liberalci hočejo sami za se vse odbornike in veliko večino članov pri odsekih. Slovenski liberalni poslanci hočejo večini slovenskega ljudstva vzeti možnost, po svojih zastopnikih zahtevati in dosegati koristi in pravice. Naši poslanci naj bi ne imeli nič, liberalci pa vse! To pa ne gre! Temu so se naši poslanci uprli in proti liberalnemu nasilstvu nastopili z obstrukcijo. To je bila dolžnost naših poslancev, ki zastopajo večino slovenskega kmečkega ljudstva na Goriškem.

Pri deželnih volitvah so v splošni skupini sicer dobili večino liberalci. A ta večina ni bila kmečko ljudstvo. Liberalni poslanci so prišli v dež. zbor s pomočjo brezdomovinske in brezverske soc. demokracije, s pomočjo liberalne tržke gospode, raznih pisarjev in učiteljev, ljudi, ki živijo od kmeta!

Večino v kmečkih občinah so dobili poslanci S. L. S. Torej zastopajo naši poslanci večino kmečkega ljudstva! Te zastopnike kmečkega ljudstva pa hočejo ob steno pritiskati s pomočjo socialistov in frakarijev, botegarjev in učiteljev izvoljeni liberalci. To se ne sme zgoditi! Bilo bi sramotno tudi za slovenskega kmeta. Naše geslo bodi: Proč z liberalno staro hovlado! Kmet sam mora vladati v deželi po svojih poslancih!

Proč z liberalci!

L'Eco del Litorale ovaja in imenoma navaja tiste italijanske liberalne poslance, ki niso bili pri slovesni maši, ki se je pela pred otvoritvijo deželnega zbora v stolni cerkvi goriški, ter hvali slovenske liberalce, češ, da so se polnoštevilno udeležili službe božje, ne reče pa nič o tem, kako se je na svetem

kraju, med svetim opraviлом, celo med povzdigovanjem obnašal načelnik slovenskih liberalcev Andrej Gabršček, ki je bil s svojim vedenjem v spodtiko in pohujšanje svoji okolici. Ves čas je predsedel in obrnen bil s hrbtom proti altarju, z obrazom na pevski kor, kakor bi hotel očitno pokazati, da tega, kar se na altarju godi, ne spoštuje, ker ne veruje, ter da njega zanima le petje, katero je po maši ostro kritikoval, kakor v gledišču.

Iz njihovih dejanj jih boste spoznali, je star rek, ki ima še dandanes splošno veljavo. Kogar še nista poučila dovolj Gabrščekova lista „Soča“ in „Primorica“, da njih lastnik in glavni urednik ne spoštuje krščanske vere, prepričati se je moral o tem pri slovesni maši dne 22. sept. v stolni cerkvi goriški. Kdor Najsvetejšemu ostentativno hrbet obrača in nima ozira na verno ljudstvo, ki je v cerkvi in na oltarju Boga moli in časti, kaže, da je neolikan, če ne celo neveren človek. In takega moža so si postavili naši liberalci za svojega načelnika? Tak mož hoče zavladati nad slovenskim vernim ljudstvom na Goriškem? Kot en mož se mora vzdigniti vsa dežela pa protestirati proti takemu skrunjenju svetega kraja, proti pohujšanju ljudstva in proti nesramnemu žaljenju verskega čuta slovenskega ljudstva. Tak človek ne more in ne sme zavzemati v deželi častnih in vplivnih mest. Tak mož sodi na smetišče pozabljenosti, kar je že zdavna zaslužil. Zdrami se, dežela goriška, pa vrzi raz se verige tega nevrednega svojega sina, v katere te je vkoval!

Taki so! Njegova Visokost Andrej Veliki so bobnali v svojem glasilu „Soči“ z dne 13. avgusta, da ako se ne izpolnijo Njih pogoji, jamljeni c. kr. vladi, bodo začeli z obstrukcijo in onemogočijo zborovanje, tako, da deželnega zbora — ne bo.

Ta nauk so si vzeli k srcu naši slovenski klerikalci, kateri istotako zahtevajo, naj se izpolnijo njih pogoji. Ker Gabršček tega noče slišati, so začeli klerikalci obstruirati. In glejte! Pozabivši na svoj manifest z dne 13. avgusta, ovaja zdaj „Soča“ dr. Gregorčiča, da onemogočuje delovanje deželnega zbora, ter mu bere levite, kakor zna le — A. Gabršček. Kar je tebi milo, je meni drago, ljubček moj!

„Volksschwindel“! To besedo je vrgel A. Gabršček v zbornico, ko se je čital dr. Gregorčičev nujni predlog o zadevi ceste Trenta-Kranjskagora. Pričel je še, da ima vlada to cesto že v načrtu. Mi to tudi brez njega prav dobro vemo. Prav tako pa nam je znano, da je mnogo naprav pri nas, ki jih ima vlada v načrtu že po več let, pa se za uresničitev teh načrtov doslej še ni zmenila. Ministri so nam že tudi v principu priznali slovensko univerzo; a je vključ temu še nimamo. Seveda Gabršček sodi vse po sebi in si misli, da zadostuje, če ima le lepe načrte in programe in da ljudstvo mora biti s tem zadovoljno. Mi pa pravimo, da ljudstvo od samih načrtov nič nima, dokler se načrti ne uresničijo. Trentarji nimajo fige od ceste, dokler je ta le v načrtu. Treba je načrt tudi izvršiti. In to so naši poslanci zahtevali. Gabršček pa, ki je zadovoljen samo z vladnim načrtom, največ, da ravno to precej diši po „Volksschwindel“ — sleparstvu ljudstva.

Liberalna pravičnost. — Deželni zbor goriški ima dandanes takozvano večino, sestavljeno iz 9 slov. liberalnih ter 6 ital. klerikalnih glasov, ter manjšino, katero tvorijo 9 liberalnih ital. in 5 klerikalnih slov. glasov. Na eni strani 15, na drugi 14 glasov. Ako se oziramo na to, da nadškof goriški, kakor sploh noben katoliški duhovnik, se ne more združiti z And. Gabrščkom, lastnikom in sctrud-

nikom framasonskih listov „Soča“ in „Primorica“, dobimo prav za prav na vsaki strani 15 glasov. — Pa pustimo nadškofa v miru in ostanimo pri številkah 15 in 14. Prošt Faidutti in A. Gabršček zahtevata za svojih 15 pristavev tri mesta v deželnem odboru; ostalim štirinajsterim poslaneem prepuščata pa eno mesto. Ali je to bolj liberalna, ali bolj neumna razdelitev?

Gabrščekovo obnašanje v dež. zboru je nadvse smešno. Mož vsaki čas skoči s svojega sedeža, leta sem in tja po dvorani, se pogovarja z galerijo, se smeje, vpije, kriči, maha z rokama, jih zopet skriva v žepu, zveči svojo brado, premetava papirje ter naposled, ko začuti praznoto v svojem želodcu ali pa dolg čas v svoji duši, zbeži iz dvorane. Nekateri to Gabrščekovo delo za kmeta pripisujejo Gabrščekovemu dušnemu razpoloženju, drugi pa pravijo, da je mož nervozen, ker je mislil, da ima že v žepu 4000 svetlih kronic kot dež. odbornik; sedaj pa mora čakati, pa morda bo še čakal, da postane siv. Zato tako skače, ker se boji, da s svojimi nadami ne obsedi na suhem.

O zvezah deželnozbornskih strank zelo veliko pišejo razni liberalni listi, posebno pa „Edinost“, „Soča“ in „L'Eco“. Iz med raznih trditvev teh listov naj posnamemo le eno in ta je: Slov. kat. poslanci so se združili z laškimi liberalci. Ta zveza je nenaravna; med tem ko je čisto naravna zveza slov. liberalcev z laškimi kršč. socialci.

To je tenor pisanja nasprotnih listov, ki skušajo opravičevati medsebojne zveze. Toda mi pravimo: Naša delegacija se z Italijani ni vezala v programu.

Jasno je dovolj — tega nasprotniki ne taje — da bi večina rada nam razveljavila in vzela mesto v deželnem odboru. Povejte nam pa sedaj, kdo bi se v tem slučaju ne branil. In ker so slučajno laški liberalci tudi v manjšini, je naravno, da je enakost položaja za obe stranki ustvarila nekaj skupen odpor proti skupnemu napadu. To je čisto jasno! To ni torej noben greh in naši delegaciji se ne more očitati prav ničesar, če se za slučaj samo obrambe poslužuje tistega orožja kakor laški liberalci, za katerimi je lazil svoj čas Andrej Gabršček.

Na drugi strani pa imamo odkrito zvezo laških kršč. socialcev in slov. liberalcev. Prošt Faidutti skuša sicer to zvezo označiti kot samo začasno za ta edin slučaj. „Edinost“ pa z dne 25. sept. čisto odkrito priznava, da ta zveza ni izraz hipnega klubovalnega odpora ampak, da je bila taka zveza naravnost potrebna. Slovenski liberalci torej priznavajo, da je bilo nujno potrebno, da so se zvezali z laškimi „klerikalci“, da z njimi skupaj vržejo ob tla slovensko kat. stranko.

Zelo dvomimo, če se strinja s katoliškim programom volivcev prošta Faiduttija, pomagati pobijati drugorodno, tudi katoliško stranko.

Ta zveza je sad dolgih dogovorov, je premišljena, in pismena. In vendar laška kat. stranka trdi, da se ni nikjer vezala v programu, med tem ko se naši delegaciji očita izdajstvo programa, ker se je z laškimi lib. skupno postopala le v samoobrambo. Tako so stvari. Kdor sodi premišljeno in trezno, bo videl, kdo je izdal svoj program.

Lisjaki. — Da bi opravičili slovenski liberalci, združeni s proštom F., svojo zahtevo po dveh liberalnih slovenskih odbornikih, sklicujejo se na to in razglashajo v svojem glasilu, umazani „Soči“, da klerikalci imajo že itak podglavarju in da s tem so dobili, kar jim gre po pravici ali po milosti, da vse drugo — dva odbornika pritiče njim. — Na to moramo odgovoriti, da nikakor ne

gre metati v en lonec cesarsko imenovanje in volitev deželnih odbornikov. To sta stvari, ki nimata nič skupnega. Dalje pa moramo omeniti, da ako sta deželni glavar in podglavar goriški vzeta iz manjšine — kar pa velja samo za slučaj, da se jim nadškof ne pridruži, — ni še to zgodilo iz ljubezni do manjšine, ampak v korist večini.

Večini, obstoječi iz 9 slov. liberalcev in 6 ital. klerikalcev, je bilo ponujeno deželno glavarstvo, pa je niso sprejeli, ker so vedeli, da tako bi bili sami za se nesklepni. S tem, da je predsedništvo v rokah manjšine (14 do 15 oseb), je doseženo, da je zgora navedena koalicijska sklepna, četudi bi manjšina — izvemši predsednika — zapustila zbornico. Kar se je torej zgodilo v njihovo korist, to razpivajo kot neopravičen dar manjšini. Hinavec!

Prof. dr. Franc Žigon objavlja v „Philosophisches Jahrbuch“, ki je prvi modroslovski list, obširno kritično razpravo, v kateri pojasnjuje pojme o aevum, tempus discretum in tempus infinitum. Kakor je znano modroslovcem, so to vprašanja, o katerih ni bil na jasnem niti sv. Tomaž akvinski. Nejasnost v teh vprašanjih je kriva, da se modroslovje od školastike sem ni moglo razvijati. Ob teh vprašanjih so se razbijali nadaljni poskusi. Tudi Gatherlet, ki velja za največjega nemškega filozofa sedanjega časa, je tukaj zavozil. Kritika g. dr. Žigona je v tem oziru zelo važna. Prepričani smo, da se bodo morali modroslovci na ta spis našega rojaka v bodočnosti ozirati. To objavljamo s ponosom in čestitamo g. dr. Žigonu iskreno!

V nedeljo — v Cerkno! Opozarjamo vse naše somišljenike in bratska društva še enkrat na lepo slavnost, ki bo v nedeljo v Cerknem. Udeležniki iz Gorice se odpeljejo v nedeljo jutraj ob 6h do Sv. Lucije; odtod z vozom do Cerkna, kjer so lahko že ob 9h. Zvečer se vrnejo že ob 9h. Somišljeniki, v nedeljo vsi v Cerkno, da pokažemo ondodnim svojim bratom svoje simpatije in priznanje za njihovo vzorno organizatorično ljudsko delo!

Vozni red, veljaven od 1. oktobra t. l. priložimo kot brezplačno prilogo prihodnji številki. Vozni red izda „Krojaška zadruga“, kar bo gotovo ustrezno našemu občinstvu, posebno pa še, ker bo ta vozni red popolnejši od zadnjega. Obsegal bo poleg voznega reda tudi ceno vožnji iz Gorice do posameznih postaj. Nadalje bo vseboval ta vozni red pregled sejmov na Primorskem, tarif goriških izvoščakov, pregled javnih uradov v Gorici, lestvico o kolekovanju, lestvico o plačevanju osebno dohodninskega davka, koledarček (7 mesecev) in zapisnik. — Hvaležni moramo biti „Krojaški zadrugi“, da nam je oskrbel tako lično knjižico, katero bo gotovo vsakdo shranil, ko jo bo dobil. Zatorej je naša dolžnost, da „Krojaško zadrugo“ z obilnimi naročili podpiramo!

— **Italijanom dajo državna dela.** Zidarska dela nove vojašnice lovcev v Trbižu je vlada oddala Italijanu iz kraljestva, Nasimbeniju. V seji celovške trgovske in obrtne zbornice je zbornični svetnik Poltnigg ostro obsojal to kratkovidno stališče naše vlade.

Mesne novice.

m Restavrater na državnem ko- dvoru Lord odobrava umor dveh nedolžnih Slovencev od strani soldateske ter pristavlja: „Di deutsche Brücke bis zur Adrija ist fast fertig“. (Nemški most do Adrije je skoro gotov.) Mi tega restavraterja priporočamo vsem Slovincem, meščanom, kmetom in delavcem, ki hodijo v kolodvorsko restavracijo. Mi Slovenci mu nosimo denarja na kup, on nas pa psuje in se veseli, če nemški vojaki koga naših ustrelje.

Ukradena krava. — V ponedeljek je policija aretirala v Podturnom čevljarja Angela Tomado iz Vidma, ki je prav po nizki ceni prodajal kravo, ki je je, kakor je pozneje sam priznal, ukradel iz nekega hleva blizu Kormina. Ta človek je bil svoj čas že izgnan radi mnogih tatvin.

Iz goriške okolice.

g Na župnijo Vegrsko se je v četrtek preselil č. g. župnik Janez Remec, dosedaj kurat v Škrbinu.

g Tečaj za pletenje košev se odpravi v Sovodnjah s 1. oktobrom t. l. Poučeval bo g. Uršič, dosednji učitelj pleatarske šole na Žagi. V petek pride z Dunaja v Sovodnje s posl. Fonom ministrski odposlanec Funker.

g Obrtna šola za mizarje se odpravi s 1. novembrom v Solkanu. Šola bo velike važnosti za Solkan.

g Trgatev se je v Oseku pričela 28. sept. Obilo bo vinskega pridelka. Blago bo izvrstno, sam Bog nam pošlji dovolj kupcev!

g V Oseku pokopali smo pretečeni ponedeljek 46 letnega moža Antona Faganel, katerega je neizprosna jetika položila v prezgodnji grob. Z neumorno pridnostjo kot uslužbenec pri g. Lenassi-ju v Solkanu si je toliko prislužil, da si je nakupil precej zemljišča in popravil svojo hišo; a s pretežkim vzdigovanjem se je raynotam tudi nakopal kal bolezni. „Bratno društvo“, katerega ud je bil od začetka, ga je polnoštevilno z zastavo spremilo k večnemu počitku. Ob odprtem grobu se je poslovil družtenik od njega, kateri je slavil posebno njegovo ljubezen za narod. Zapušča udovo s sedmerimi otroci. Počivaj v miru!

g Bilje. Vdeležencem komerza telovadnega odseka v Mirnu dne 8. sept. naznanjam, da se me je od vodstva N. D. O. v Biljah obvestilo, da napadavec na enega izmed naših telovadcev ni ud N. D. O.; valed napadne informacije je nastala torej neljuba pomota in neutemeljen napad na N. D. O. ki bodi s to izjavo preklican in poravnat.

J. A b r a m, kurat.

g Kolonski shod bo v nedeljo dne 11. oktobra v Vipolzhah. Govorita posl. Fon in dr. Pavlica.

g Huda nesreča se je zgodila 29. 4. m. popoldne v Prvačini na postaji. Ko je privozil tovorni vlak št. 61 z Volčje-drage ob 5 uri 36 m. popoldne je 27letni delavec na postaji Ivan Vodopivec po neprevidnosti hotel skočiti na vozno zavoro še preden se je vlak vstavil. A nesrečnega je spodletelo ter padel je pod vlak, ki ga je na več kosov razmesaril. Bil je takoj mrtev. Tukaj je zelo nesrečni kraj; od kar je stekla železnica je od km 161:3 do km 163 že 5 (reci pet) žrtev železnega konja.

g Nesreča. V Prvačini je neki Al. Stanič čistil nov sod z živim apnom in vodo. Sod je razpočil in puh je moža smrtno nevarno ranil. Moč je bila taka, da je doge vrglo do pod linde in je streho raztrgalo.

Iz kanalskega okraja.

kl Iz Deskelj. V nedeljo, 27. t. m. je bilo predavanje v našem izobraževalnem društvu. Predaval je naš dežel. poslanec g. Miha Zega in ne naš preč. g. vikar, kakor je bilo prej naznanjeno. Predavanje bilo o sadjereji in vinoreji. Društvena soba je bila kar naličena od poslušalcev.

Vsi so pazljivo sledili zares lepim in podučnim besedam našega vrlega g. poslanca. Videlo se jim je na obrazu, da se zares zanimajo za svoje strokovno delo, ki jim prinese vsako leto največ dobička. Posebno pa jim prinaša kapital v sadju letno lepe obresti.

Na koncu predavanja je g. predavatelj s pomočjo moštne vage dognal, da ima naša vinska kapljica okoli 19% sladkorja.

G. predavatelju se najiskreneje zahvalujemo za podučne in lepe besede ki so gotovo padle na rodovitna tla in ki bodo obrodila obilen sad. Ob enem pa ga tudi prosimo, da bi nas večkrat obiskal s kakim podučnim predavanjem.

Prihodajo nedeljo, 4. oktobra bo predaval pa naš preč. g. vikar, namesto preteklo nedelje. K obilni udeležbi vabi uljudno o d b o r.

Iz tolminskega okraja.

t Tolminska okolica. — Slučajno sem dobil v roke kos „Soče“, v kateri jadikujejo tolminski liberalci, da imajo prazne botege in krčme. In čujte ter strmite — vsega tega je kriv g. kaplan Tomšič. On baje hoče „izstradati“ in „ustrahovati“ Tolmin ter odvrača okoličane od liberalnih botev in krčem. Pa je že mogočen ta kaplan, da si upa kaj takega storiti! Toliko moči nima niti kak turški paša. — Potem namiguje „Soča“, češ, tolminsko starešinstvo naj mu stopi na prste, potem „freči domisljavec iz Tolmina“. — Liberalni Tolminci mislijo, da je vsega kriv g. Tomšič; a ne kmečka zavednost, katera je že začela vstajati med ljudstvom. Nihče ni neumen nositi težko prisluženih denarcev v liberalne žepe, da ga bodo potem zmerjali z „nerazodno maso“. — Iz vsega „Sočinega“ bevskanja pa se spozna, da je začela liberalnim botegarjem in krčmarjem huda presti. Kaj pa, če bodo morali i oni prijeti za pikon? Potem ne bodo imeli več toliko časa za zabavljanje proti tem „nadutim klerikalcem“. Če se res izogibljejo kmetje liberalnih botev je znamenje, da se jim je začelo svitati; če pa ne gredo v krčme je znamenje, da po-jema moč alkoholu tudi pri nas. In tako je prav — čeravno ne liberalnim Tolmincem! — Kmetje! Liberalci sami so vam pokazali pot, po kateri hodite vsi do zadnjega, potem bo gotovo strit liberalni napuh, kateremu se že tla majoje pod nogami. Naj spoznajo liberalci moč „nerazodne mase“! Slednjič svetujemo liberalcem, naj pustijo g. kaplana pri miru ter pometejo rajši pred svojim pragom, liberalne učitelje, kateri menda niso nastavljeni za drugega, kot zato, da delajo zdražbo in prepir med nami.

t Baška dolina. (Liberalci in „Naš Glas“.) Na vse kriplje razširjajo liberalci svoj tisk; z vso silo agitirajo za „Primorca“; kjer jim tega odreko, pride na vrsto „Naš Glas“. Vidi se, da bi z njim radi spodrinili „Primorski List“; povsodi agitirajo proti njemu z „Našim Glasom“, nikjer pa ne proti „Primorcu“. Najzagrizenejši liberalci so postali na mah navdušeni agrarci, radi bi razdri naše vrste, zato so si nadljali agrarno krinko. Iz vse te komedije se vidi, da dela „Naš Glas“ kolovoz, po katerem bodo tekla liberalna kolesa. Zato pa proč s hinavci!

t Grahovo. Do kam je privedla liberalna brezvestnost in neotesanost, dokazuje to, da celo pokojnih duhovnikov ki so pokopani na tukajšnjem pokopališču ne puste v miru. Tako so enemu po-dečkali spomenik z ostudnim priimkom, ki so ga zmožni edino liberalci. Pameten človek ne najde besede, s katerim bi ožigosal tako početje.

t Na Koritnici smo imeli v nedeljo 20 t. m. shod po § 2, na katerem sta gg. visokošolca phil. Jos. Oblak in jurist L. Kemperle, poljudno in navduševalno govorila o velikem pomenu izobrazbe in izobraževalnih društev. Sklenili smo ustanoviti društvo v zmislu, ki sta ga razvila gg. govornika. V ta namen smo si izvolili pripravljalni odbor, ki ima nalogo pripraviti vse potrebno, da se društvo čim prej ustanovi.

t Na Ponikvah so te čase slikarji slikali cerkev. Ti so g. Toni. Seljak in njegov pomočnik Jos. Fratrik. Neki popoldan so slikali strop, bili so seveda na ruštu 7 m visoko, zraven njih tudi en zidar. Naenkrat se oder zmakne ter bum — cel oder pade na tla. K sreči se ni zgodilo nič hudega, le pomočnik Jos. Fratrik ima male poškodbe na nogi vendar bo lahko kmalu delal.

Iz cerkljanskega okraja.

c Slavnost v Cerknem. Vabilo k slavnosti, ki je priredi „Slov. kat. izob. društvo“ v Cerknem v proslavo jubilejev Nj. Veličanstva Franca Jožefa I in sv. očeta Pija X. dne 4. oktobra t. l. Vspored: 1. Ob 9. uri dopoldan sprejem gostov pred „Gospodarskim domom“. 2. Ob pol 10. uri dopoldan sv. maša, pri kateri svira „Godbeno društvo“ iz Idrije. 3. Po sv. maši slavnostna seja občinskega zastopstva v dvorani „Gos. doma“; govori g. župan in deželni poslanec A. Kosmač in občinski svetnik g. V. Buda. Opoldan obed gostov v določenih jim gostilnah. Popoldan: 4. Ob pol 3. uri javna telovadba na travniku g. Franca Močnika za „Gospodarskim domom“: a) Rajalni nastop; b) Proste vaje; c) Orodne vaje; d) Rajalni odhod. 5. Ljudska veselica. Vspored: 1. J. Laharnar: „Jubilejna kantata“, šesteroglasen zbor; 2. J. Pavlič: „Slovenka“, podpouri, godba; 3. G. B.: „Zlatomašniku Piju X.“, mešan zbor; 4. J. Verdi: „Nabukadnezer“, overtura, godba; 5. J. Pihert: „Smes jugoslovanskih pesmi“, godba; 6. A. Nedved: „Avstrija moja“, mešan zbor; 7. Salmitsch: „Fantazija“, godba; 8. J. pl. Zajc: „U boj“, koračnica, godba; 9. Prosta zabava s šaljivo pošto. Pri prosti zabavi svira slavno „Godbeno društvo“ iz Idrije in sodeluje domači pevski zbor. V mraku se bodo spuščali umetniški ognji. — Vstopnina k javni telovadbi in ljudski veselici: sedeži I. vrste: 1 krona; sedeži II. vrste: 60 vin; stojlišča 20 vinarjev. Čisti dobiček je namenjen za nabavo nove zastave „Slov. kat. izob. društva“ in telovadnega orodja, radi česar se preplačila najhvaležneje sprejemajo. Vstopnice se od pond. naprej dobivajo pri tajniku izobraževalnega društva g. Petru Bevku, ml. in na dan slavnosti pri blagajni. Za pijačo in jedila bode na slavnostem prostoru preskrbljeno.

c Šebrelje. Umrli je tu 9. m. m. Jože Klemenčič, bivši dolgoletni župan v starosti 79 let. Bil je eden izmed kmetov stare korenine, ki se sicer ni mogel sprijazniti z mislijo, da so potrebne stranke tudi katoliške, a je sam bil vendar vzor kmeta in gospodarja. Pokojnik je še nosil tovore po stezah iz Čepovana v Šebrelje, mej tem ko imamo sedaj do Stopnika državno cesto in iz Stopnika po hribu navzgor lepo, vozno pot, za katero si je ravno ranjki veliko prizadeval in ki je sedaj valed skrbnosti sedanjega županstva ena najboljših hribovskih. Kakor smo slišali, namerava sedanjci cestni odbor še več potrebnih potij oskrbeti v našem kraju tako n. pr. vozno pot iz Šebrelj v Jagrče, iz Oblakovega vrha v Hotenjo i dr. Želimo, da se to prej ko prej uresniči. Kakor kaže, izbrali smo Šebreljci vendar prave zastopnike v cestni odbor, da so nam nekateri pravili: „Ti ne bodo dosegli nič!“ Naj bodo mladi ali stari, samo da so pravi!

c Liberalna blamaža. Cerklj. liberalci res ne morejo izhajati brez krutih blamaž. V živem spominu nam je še, kako so se opetovano osmešili z vsami utoki tja do ministerstva na Dunaju, ko so zahtevali, naj vlada njim na ljubo ovrže zadnje občinske volitve in naj postavi nje, to je liberalce, zopet v občinsko upravo. A ker se jim to ni posrečilo, zasledujejo sedaj, kot lovski psi, vse sklepe starešinstva, gotovo z namenom,

Došle so

**zadnje — novosti
ženskega in moš-
kega blaga za
jesenski čas!**

Da je manufakturna trgovina
„Krojaške zadruge“
v Gorici

**najsolidnejša
te stroke**

o tem se je prepričal vsakdo,
kdor je kupoval blago v
isti. Trgovina se drži na-
čela: Dobro blago z nizko
ceno sta glavna pogoja, da
si trgovina ohrani med ob-
činstvom častno ime

Cene so stalne in v naši
trgovini ne poznamo nele-
pega prepiranja zaradi istih.

Blago je najboljšo in naj-
cenejše kot pri katerikoli
konkurenčni trgovini

Vsakdo naj enkrat pos-
kuša pri nas kupiti in go-
tovo se ne bo varal

Zaloga je nedosegljiva te
stroke v Gorici in razpo-
laga s takim blagom, s ka-
koršnim ne more razpo-
lagati nobena trgovina te
stroke

da bi vsakega ovrgli, ki ni po njihovem liberalnem mišljenju. Tako je bilo naše starešinstvo mnenja, da so javni plesi poguba za javni blagor in za нравno življenje, zato je enoglasno sklenilo, da se jih kolikor mogoče omeji, oziroma da se jih dovoli le za pristojbine nekaj kron. To je pač pametna misel; kajti, ako se hoče kedo veseliti na plesu, naj vsaj nekaj pripomora v občinsko blagajno, tako bodo imeli tudi občinski reveži nekaj več veselja, ker se jih bo lažje in v čilnejši meri podpiralo. A naši vele-liberalci, na njih delu Peter, Guštin in Genc, ni o bili tega mišljenja, in so proti temu sklepu ugovarjali ter so pri glavarstvu v Tolminu dosegli, da je bil dotični sklep sistiran. A namestništvo je bilo drugega mnenja; potrdilo je omejnjeni sklep v vsem obsegu, izreklo je s tem zaupanje sedanjemu starešinstvu, dasi je „klerikalno“; naše liberalce pa, ki hočejo skrbeti za ljudski blagor s prirejanjem javnih plesov, je zopet višja oblast obdarila z novo — blamažo, ki pa, seve, ni ne prva, in najbrže tudi zadnja ne. Radovedni smo, kaj pravi k temu Peter v Gazi, ki se je v svoji olikanosti (!) pred kratkim izrazil: „Kdor je to predlagal v starešinstvu, je imel dr... v glavi mesto možganov.“ Pamet torej, naprednost, in roke na klop!

Iz kobariškega okraja.

Kd Ljudstvo ogorčeno na nemškutarje. Dne 21. t. m. je umiral v St. bivši župan A. M., a njegov sin cestar imel je ravno v pričo svojega asistenta K... iz Volč opraviti na cesti, ko pride sel, naj bi šel k umirajočemu očetu. A kaj je storil ta mogočni birokrat? Ni mu dovolil, dokler ne izvrši onega dela, ki sicer ni bilo tako siljeno in to tem bolj, ker so bili tudi drugi v delu.

Ko je ljudstvo, ki stoji pod žalostnim utisom ljubljanskih dogodkov, olišalo o takem divjaškem ravnanju, bilo je do skrajnosti ogorčeno. Vže poprej ga je imelo v želoden zaradi njegovega nemškutarstva, ker je zahteval od svojih podložnih nemške pobotnice in sporočila. — Ubogi cestarji se ne morejo nikamor pritožiti čez tega liberalnega nemškutarja, da ne pridejo ob službo. Ali ni tukaj kos perečega vprašanja, ko nemško kopito tlači celo nižje sloje v deželi?

Iz komenskega okraja.

km V Nabrežini so imeli pretečeno nedeljo ples, kojega so napravili železniški in klesarski uslužbenci — t. j. „sodrug“. H koncu kot poboljšek je prišlo tudi — do pretepa. Nekateri so nesli domov krvave glave kot spomin. Pravijo, da so se posebno obnesli pri pretepu tisti, ki se ponašajo s tem, da so inteligentni, omikani in svobodomišelní. Lpa omika in svoboda to! Kje je bilo „oko pravice“, se ne ve. Radovedni smo, kaj poreče k temu „Delavski list“. Saj je njegov poročevalec z udeleženci in provzročitelji pretepa še več kot v prijateljski zvezi. Toliko o svobodi. Zdaj pa nekaj o narodnosti. Nabrežina je najbolj narodno-napredna vas na Goriškem. Tako je pisal svoj čas Gabršček v svojih listih. Hočete imeti dokaz? Evo ga! Na hiši g. župana in zaupnika narodno-napredne stranke na Goriškem stoji že veliko let zapisano z velikimi črkami Iran Caharija kamnosek „Steinmetzmeister“. Zato pa pravijo hudomušneži: Nabrežinci so veliki narodnjaki pri bitru, ali pa kedar jim „kaže“. Ali ne pravijo prav?

km Kaj se vse dobi v Komnu. Hladno vreme je — sezona za nahod in prehlajenje. Kdor ima v svojem nosu kake take nadloge, mu je treba roba. Kam po nje? G. Komel v Komnu prodaja neko stvar, ki je silno dobra za shranjevanje vsega tistega, kar pride iz

nshednega nosa. Tista stvar za brisanje nosov nosi napis „Slovenski Narod“. — Tudi g. Ravbar ima na prodaj vse razun, „tičjega mleka“ — torej tudi „starikovo in bradavičasto tržaško tetko „Edinost“. G. Ravbar bi storil dobro, ko bi prodajal „Slovenca“, ki je boljši ko oba liberalna lista skupaj.

km Veliko veselje v Izraelu. Vi vsi skupaj ne veste prav nič, kakšno veselje smo živeli mi pretečeni teden. Zakaj pa? Zato, ker so naš gospod župan premagali junaško velike težave. Le pocmirlite! Naš oče župan je dosegel, da sta se tista dva kazalca, ki sta toliko časa mirno počivala na stolpni uri začela premikati. S tem, gospod župan, ste vrezali nos vsem tistim, ki so trdili, da sta kazalca na stolpu le naslikana. Zatorej: Slava!

Iz sežanskega okraja.

s Iz Divače. — Marsikdo izmed čitvteljev je prišel na svojem potovanju tudi v prijazno Divačo in gotovo mu je ugajala ta lepa, mirna vas, kakor nalašč vsvarjena, da se meščani tuintam navžijejo v njej čistega zraka, bodisi na poletnih počitnicah, bodisi na kratkih izletih. — Je pa tudi pri nas pozimi in poleti mnogo tujcev, ki se tu vesele proste narave in se divijo prirodnim čudesom tukajšnjih podzemskih jam. — Skrb ali celo dolžnost vasi je torej, da si prizadeva na vse načine vpeljati vse potrebno, kar povečuje promet tujcev in posvečuje obče blagostanje.

Žalibog, tega pri nas ni. Nad Divačo gospodari občinski svet županije Naklo. — Cela občina, ki je tako velika, kakor malo občin na Goriškem, ne premore enega zdravnika. Zakaj ne? Vas Divača je že davno uvidela potrebo zdravnika in skušala z največjo požrtvovalnostjo in možnimi prispevki pridobiti si ga. Podpirana je bila pri svoji akciji tudi od državne železnice, ki je sama obljubila podporo v tej prekornosti zadevi. Zdravnika ni bilo v Divačo in ga še vedno ni, ker je nakelski župan brez posvetovanja in brez obvestitve divjaških odborikov naravnost zavrnil tozadevno informacijo državne železnice. Rečeno je bilo, brez posvetovanja in brez obvestitve divjaških odborikov, a oprostito bi se prav lahko tudi to, ker v občinskih sejah divjaški odboriki ne proderejo nikdar s kakim predlogom, naj si bi bil še tako važen in koristen.

Najbrže Divača zato nima pravice vveljaviti nikakega svojih predlogov, ker je plačala v občinsko blagajno v teku 10 let samo 100.000 kron! na užitnini in drugih nakladah, a ni vdobila za svoje potrebe od občine niti vina rja! Morda zato, ker plača Divača nad dve tretjini vsega užitninskega davka, ker plačuje ves najemniški davek v občini sama, ker je naložen že tekom več let davek za letoviščna stanovanja — Bog ve zakaj — celotno samo njej!

Tako ne sme in ne more iti naprej. Naša vas je dovolj velika in tudi dovolj premožna, da si sama gospodari ter daje svoj denar za lastne potrebe. Vse si lahko pripravimo, ko si priborimo svojo lastno županijo. Naj se gospodje goriški poslanci prepričajo o navedenih razmerah in naj nam izvolé enkrat pomagati, da se ločimo od Naklega — ker le po ločitvi od Naklega bo začelo blagostanje v novi samostojni Divači. Gospodje poslanci, apelujemo na Vas, da nam izvojete pravico!

Iz Iržiškega okraja.

ti Iz Devina. Vža dolgo nis ničesar poročal iz naših krajev, predragi „Prim. list“. Dasi si bil izzivan po besnih prsih, ohranil si hladnokrvnost, kar je za današnje razburkane razmere skoro najboljše. Za neumne in lažnjive dopise v

„Soči“, „Edinosti“ in „Slov. Narodu“ se nisi menil, dobro vedoč, da

„kdor neumno govori, odgovora vreden ni!“

Neoziraje se na izzivanje neuglednih nasprotnikov, ti poročam sledeče:

(Bolezen in smrt.) Huda bolezen, „krvava driska“, pa tudi tifus sta se pojavila v Devinu in Medjevasi. — A tudi ranje so večkrat ne-ljubi gost. „Krvava driska“ je v Devinu kar cele družine obiskala in zahtevala tudi človeških žrtv. Ne prizanaša nobenemu niti mladim niti starim. Imamo vže tri slučaje smrti, med katerimi se nahaja tudi Milena Pecikar, sedem letna deklica, katero mi slov. mladino tako pogrešamo. Vžaloščeni družini globoko sožalje.

Novo učiteljsko osebje je dobil Devin in Medjavar. Upamo, da se bošta cerkev in šola bolj podpirala, nego sta se do sednj.

Postajališče, tista toli goreča želja vseh Devincev in ljubiteljev Devina se skoro uresniči, da se spremeni v pravo — postajo. Da bi Slovenci vsaj spoznavali važnost — gospodarskega napredka v Devinu! Upamo, da to malsikomu odpre oči — in — žep!

ti Medjavar pri Devinu. (Nova šola.) Zgodovinski dogodek za nas je to, da smo po tolikem moledovnju vendar dobili lastno šolo. Potrebo šole vemo ceniti le mi, ki smo jo do sedaj pogrešali. Saj vemo, da narod brez šole, je narod brez bodočnosti. Zlasti nas veseli še to, da smo dobili v osebi g. Štanta učitelja, ki kaže biti mož na svojem mestu.

(Trgatev.) V pondeljek smo začeli trgati. Trgatev je lepa in obilna. — Kdor ljubi ognjenega Medvejca (belo) ali žlahtno črnilo, naj se potruži k nam, in ta je dobi na izbero in po ceni. Na noge dokler je čas!

Iz raznih krajev.

Jubilejna slavnost na Slapu pri Vipavi. Dne 20. septembra si je K. S. I. D. na Slapu vložilo zlat list v svojo društveno kroniko. Na ta dan se je blagoslovila njegova društvena zastava — krasno delo sester karmeličank v Mariboru. Zastava je iz težkega avilenege damaska. Na modrem polju se blesti krasna zlata in z lepim vencem obdana lila. Na belem polju pa je udelano Srce Jezusovo, obdano od zlatih žarkov. Na vrhu zastave se belesiti križ — znamenje zmage. Blagoslov zastave je izvršil gosp. dekan vipavski. Po blagoslovu so bile pete litanije presv. Jezusovega Srca. Na to se je vrnila veselica, ki je krasno vspela. Igra je vsem ugajala, bila je dolga in težka, igralci pa so dobro izvršili svoje uloge. Čudili smo se, da je kaj takega mogoče na kmetih. Toda z vajenostjo se doseže vse. Zlasti pa je ugajalo krasno petje. Krono petja je dobila Volaričeva: „Na dan, Slovan!“ S takim zborom se g. pevovodja — domači župnik — lahko pokaže v vsakem mestu in ne bo ga treba biti sram. Pri veselici je bil navzoč tudi visokorodni gospod grof Lanthieri. Navzoči ste bili tudi dve zastavi iz Šturija in iz Ustja, zastopani so bili tudi slov. katol. akamemiki, vipavski telovadci so prišli v uniformi. Tudi precej goriških bratov smo videli. Prihiti so tudi temburši iz Ložic. Bil je lep dan, ki nam ne izgine tako kmalu iz spomina. Vrlim S. pencecem pa kličemo: Naprej pod novo zastavo, naprej do popolne zmage nad sovragom!

km Iz Pliskovice. Šele malo časa dni je premenilo, od kar smo poročali v „P. L.“ o smrti pokojne tukajšnje cerkvene pevke 18 letne Marije Vrabec, Zdaj pa zopet s povečano žalostjo poročamo, da je zopet dne 5. m. m. po kratki, mučni bolezni, previdena s sve-

timi zakramenti v Gospodu zaspala druga cerkvena pevka 17 in pol letna Ivana Kosič. — Pred nekaj dnevi pela je še zdrava in vesela na cerkvenem kornu, — zdaj pa že v zemlji trohni. Kdo bi si mislil, da bodo dve taki mladenki in cerkveni pevki zapustile tako naglo druga za drugo, to revno zemljo. Pokojna Ivana udeleževala se je redno in z veseljem pevskih vaj. Pri tem je bila zelo ubogljiva in res pridna mladenka. Z vradi plesa je tudi nesla gotovo prav lahak račun pred večnega sodnika, kajti plesala ni nikoli, tisto neumnost je čez vse sovražila. Zato jo priporočamo vsem mladenkam v zgled in trajen spomin. Prav lep pogreb bil je dne 7. t. m. s sveto mašo. Vdeležile so se ga vse njene žalujoče tovarišice in več drugega ljudstva. Po nji žalujoči pevci zapeli so ji doma kitico žalostinke. „Človek, glej dognanje svoje“ pod vodstvom domačega organista Josipa Žerjal. Ravno tako tudi na pokopališču kitico druge žalostinke „Blagor mu, ki se spočije“. Vslad prezgodnjega groba te vrle mladenke izrekamo njenim sorodnikom iskreno sožalje. Nje pa Bog daj, da bi za svoj trud cerkvenega petja že uživala večno plačilo tam gori v nebesih pred obličjem Gospodovim vekomaj. Bog ji daj večni mir in pokoj! Večna luč naj ji sveti!

Svoji k svojim!

ŠTEFAN NOSIČ

naslednik Antona Pucelja

uljudno naznanja slav. občinstvu, da je prevzel od g. Pucelja znano

edino slovensko brivnico v Gorici, na Travniku.

Zagotavlja postrežbo v popolno zadovoljnost, se priporoča za obilen obisk. Sprejema vsa v to stroko spadajoča dela kakor: maskiranje, vlasulje, brade itd. Kupuje zmedene lase po najvišji ceni.

Svoji k svojim!

Učni zavod za deklice.

Šolske sestre

Trst, ulica Pasquale Besenghi 14.

Izvrsten položaj, krasen razgled na morje in okolico, čist zrak, vrt z igrališči, novo moderno opremljeno poslopje, električna razsvetljava, kopališče, telovadnica.

V š. l. 1908/9 se otvori poleg ljudske šole I. in III. raz. dekliškega liceja, trgovski tečaj in gospodinjstva šola.

Hrana in stanovanje za notranje gojenke mesečno 60 kron, dnevne gojenke 24 kron.

Šolnina za ljudsko šolo in trgovski tečaj 10 kron, licej 16 kron, gospodinjstva šola 20 kron.

Začetek šol 1. oktobra.

Prva in edina slovenska kleparska delavnica v Gorici, ulica sv. Antona št. 7 (v Kopačevi hiši)

se toplo priporoča za vsa stavbena in galanterijska dela za cerkve in stolpe, katere napravi po načrtu

Josip Patek, naslednik Karola Čufer

priporoča se tudi vsem gg. odjemalcem, posebno pa kmetovalcem. V zalogi ima: melje zažveplanje, zadnji sistem škropilnic za vitrijol, polivalnike z vrte in patentirane ventilatorje za dimnike itd. Poprave se izvršujejo točno in po najnižji cen.

Volivna sleparstva.

Vprašanje

do visokorodnega gospoda Henrika grofa Attems-a, voditelja c. kr. glavarstva v Gorici.

Po §. 51. deželnega volilnega reda se ima v slučajih, ko se glasuje za isto volitev v več nego v enem volilnem zborovanju, skupni uspeh vseh glasovanj konstatirati na naslednji način:

- 1.) Glavna volilna komisija prevzame volilne spise;
- 2.) glavna komisija se zbere v to določenem kraju;
- 3.) v lokal komisije imajo pristop med poizvedbo volilnega uspeha le volilni komisar in člani komisije;
- 4.) glavna komisija mora sestaviti vspehe volilnih opravil, ki so jih ustanovile posamezne volilne komisije;

5.) ko se poizve skupni uspeh volitve, sklence se zapisnik, in člani volilne komisije, volilni komisar in zapisnikar ga podpišejo.

Ta postavna določila so se pa pri prvi volitvi kmečkih občin za goriško okolico, ki se je vršila dne 4. marca t. l. na nečuden način kršila.

In sicer:

1.) ni glavna komisija prevzela in razpečatila volilnih spisov, ampak se je to zgodilo na c. kr. glavarstvu v Gorici;

2.) ni se napravil škrutinij v sedežu in lokalu glavne komisije v Šempetru, marveč pri c. kr. glavarstvu v Gorici;

3.) škrutiniju niso prisostvovali udje glavne komisije, marveč napravil se je brez udov komisije od raznih v to nepoklicanih uradnikov c. kr. okr. glavarstva v navzočnosti c. kr. namestništvenga tajnika Gasser-ja, šolskega nadzornika Finšger-ja in pisarja Frantz-a.

4.) Volilni komisar c. kr. koncipist baron Teuffenbach je na glavarstvu sestavljeni protokol le podpisal.

5.) Udje komisije so bona fide le podpisali volilni zapisnik, ki se je sestavil na c. kr. okrajnem glavarstvu v Gorici.

V zapisniku so se vspehi volitve napačno zaznamovali s tem, da se je seštelo 2305 veljavnih glasovnic, dočim jih je v resnici le 2264, in po krivici se je proklamirala ožja volitev med prof. Berbuč-em in Obljubk-om, med tem ko je bil prof. Berbuč z 1150 glasovi, torej s 17. glasovi večine, pravilno izvoljen.

Z ozirom na te okoliščine, katere lahko vsak hip dokažemo, vprašamo:

- 1.) Je-li V. Visokorodju znano kršenje zakona, pouzročeno na c. kr. okrajnem glavarstvu v Gorici, kateremu Vi stojite na čelu?
- 2.) Nameravate-li postopati disciplinarnim potem proti uradnikom, ki so to zakrivali?
- 3.) Nameravate-li provocirati kazensko postopanje proti onim

osebam, ki so zakriville menda prestopke proti veljavnim kazenskim določilom?

V Gorici, dne 27. sept. 1908.

Sledijo podpisi.

Škripajoči deželni zbor.

Dne 22. sept. se je sešel deželni zbor goriški in že naslednji dan 23. sept. je tako zaškripalo v njem, da je moral deželni glavar takoj zaključiti sejo.

Kdor pozna sestavo deželnega zbora in razne stranke, ki so v njem zastopane, je moral pričakovati tak začetek in tako nadaljevanje deželnega zbora.

Deželni zbor goriški šteje dve liberalni in dve ljudski stranki. Slovenska liberalna stranka, v krempeljih poslanca A. Gabrščka, šteje 9 poslancev; prav toliko tudi italijanska liberalna stranka. Slovenska ljudska stranka šteje 5, z nadškofom 6 članov, prav toliko tudi italijanska ljudska stranka.

A. Gabršček je postal po zadnjih volitvah zapovednik kluba 9 mož ter se je takoj ozrl okoli sebe po zaveznikih, katerih je iskal na desni in levi, samo ne pri slovenski ljudski stranki. To je naravno; kajti ta stranka mu je najbolj na želodcu in četudi bi se zvezal z njo, bi ne imel z njo večine v zbornici in toliko manj bi mogel z njeno pomočjo doseči sklepčnost deželnega zbora. Večina v deželnem zboru — ko ni nadškofa — znaša 15 poslancev in za sklepčnost jih je treba 16. Vse to pa mu je bilo mogoče doseči z italijansko ljudsko stranko, ki šteje 6 poslancev.

Prošt Faidutti je bil z izidom deželnozborskih volitev popolnoma nezadovoljen. Pričakoval je, da zmaga najmanj 9 njegovih kandidatov ter da nastane takšna kombinacija, ki bi njega povzdignila in vrgla prejšnjega deželnega glavarja. Na taki zbornici, kakršna je sedanja, mu ni nič ležeče; najljubše mu je, da bi se deželni zbor razpustil in razpisale nove volitve, ker v tem slučaju napa doseči, kar mu je sedaj izpodleto.

Ako pa mora ostati v zbornici, tedaj treba, da si ustvari kolikor mogoče trdno pozicijo. In tedaj se je zagledal v — Gabrščka. Nekoliko sram ga je bilo prvi trenutek, da bi se katoliški prošt vezal z možem, čegar lista sistematično blata in žalila katoliško cerkev, vero in njene služabnike. Namežikovala sta si, skrivala se, posluževala se posredovalcev; slednjič sta našla pot, na kateri po njih razmotrivanju sta se smeta sčeti. A. Gabršček si je nadel agrarsko kapo, vpisal se je v bratovščino kmečkih ljudij, in v objemu sta si bila katoliški prošt in lastnik framasonskih listov, ki zagovarjata svobodno misel.

V čem obstoji zveza med Faidutti-jem in Gabrščkom? V tem, da je Gab. zagotovil italijanski ljudski stranki eno mesto v deželnem odboru, italijanska ljudska stranka pa njemu dve mesti, ter da sta skupno izključila slovensko ljudsko stranko iz deželnega odbora.

Dogovorjeno je bilo, da pri volitvi odbornika iz pete skupine in iz kmečkih občin se poslanci Gabrščkove stranke odstranijo ter tako omogočijo zmago italijanske ljudske stranke proti slovenski; da pri volitvi odbornika iz cele zbornice bodo ital. katoličani glasovali za Gabrščkovega kandidata in tako omogočili zmago slovenskega liberalca, (računajoč, da nadškofa ne bo zraven). Drugega slovenskega liberalnega odbornika nameravajo izsiliti pri volitvi iz veleposestva z žuganjem, da zapustijo korporativno zbornico in jo storijo nesklepčno, akone bi bil izvoljen ali izžreban odbornik slovenske liberalne stranke, ter z odločno

izjavo, da to tudi store, ako njihova ne obvelja. V tem slučaju bi prošt Faidutti dosegal, kar najbolj želi: nesklepčnost in razpust zbornice.

Proštu Faidutti ni bilo v prvi vrsti na tem, da bi dobil deželnega odbornika. Ako bi bil s tem zadovoljen, lahko biga bil dobil brez Gab., ker slov. ljudska stranka mu je ponudila, kar ponuja Gab., proti temu, da bi njegovi pristaši glasovali pri volitvi odbornika iz cele zbornice za njenega kandidata. Prošt Faidutti je to ponudbo odbil in je rajši sprejel ponudbo iz rok Gab. To kaže, da F-ju ni bilo samo na odborniku, ampak na čemu kaj drugem.

Izgovarja se v svojem listu, da ima zvezo z Gab. samo za volitve v deželni odbor. To ni res; z njim je bil združen tudi glede volitev v odseke, z njim združen v protestu na vlado radi hitrega sklepa zadnje seje. Z njim se pokaže združenega tudi v naslednjih sejah.

Ako bi pa bilo res, da je z Gab. zvezan samo za volitve dež. odbora, ali ni to zadosti? Kaj pomenjata dva slovenska liberalca v dež. odboru, združena s Faidutti-jem odposlancem? To pomenja Gab.-ovo vlado za slov. del dežele in izključenje slov. ljudske stranke iz dež. uprave. Ali je to malo? ali še premalo? Kaj nam hoče Faidutti še odvzeti?

Ko je šlo za volitev verifikacijskega odseka, je Faid. priznal, da 10 članov za ta odsek bi bilo pravično, pa je odklonil to število in sprejel le 9. Tako je slov. ljud. stranki odvzel 1 mandat ter Gab.-u dal v roke večino v odseku, ki naj razpravlja razna sleparstva in nepostavnosti. Zastopnike slov. lj. str. izdaja v odboru in v odsekih na milost in nemilost slov. liberalcev, pa se ponaša s tem, kakor bi nič ne bilo.

F-vo glasilo govori o zvezi slov. lj. str. z laškimi liberalci radi mandata v dež. odboru. Take zveze ni med njimi, ker nobena teh strank ne more pomagati drugi do dež. odbornika.

Jokava „Edinost“ se ne čudi zvezi agrarca Faid. z agrarcem Gab., pač pa klerikalnega dr. Gregorčiča z liberalnim dr. Pajerjem. Naj „Ed.“ dokaže zvezo, katero trdi. Če se pa slovenski klerikalci branijo nasilstva A. Gabrščka in če se ital. liberalci rahajajo v enakem položaju in če se poslužujejo enakih sredstev — abstinence — za odvrnenje enakih nevarnosti od strani skupnega nasprotnika, je vendar to naravno. V silobranu se srečajo tudi nasprotujoče si stranke, kakor je zdaj v Ljubljani med ljudsko, liberalno in demokratsko stranko.

Boj gre za prevlado v deželi, katero hoče Gab. na se potegniti, pri čemur mu Faid. pomaga. Slovensko ljudstvo na Goriškem pa ni volilo svojih poslancev za to, da bi dali Gab. vajeti v roke v dež. zboru in odboru, da bi potem svoj bič vihtel nad vsemi, ki bi mu ne parirali.

Gab.-u gre za prevlado v deželi; Faid.-u za razpust dež. zbora. V tem stremljenju sta se srečala in objela.

Gab. se volitev ne boji in pravi v svojem manifestu z dne 13. avgusta, da dež. zbor ne bo, ako se ne izpolnijo pogoji, katere je stavil vladi. Med pogoji sta dva deželna odbornika... in menda tudi... kdo se sme in kdo se ne sme udeleževati deželnozborskih sej, da bo njegova večina zagotovljena tudi v dež. zboru, kakor v odboru.

Ljudstvo naj izreče z novo volitvijo: ali se udeležba Gabrščkovi komandi ali ne.

Kakšen je položaj?

Rekli smo, da ni pričakovati, da bi mogel deželni zbor goriški v svoji sedanjosti sestavi priti do mir-

nega, uspešnega dela; ker je zašel vanj človek, kateremu je tako delo neznano, ki bi hotel le s strahovanjem in s pomočjo nekaterih zaveznikov vihteti bič nad sodrugi ter upravljati deželo po svojih nazorih, kakor upravlja razne zavode in podjetje, katerim je na čelu.

„Soča“ bi rada zvrnila krivdo radi nedelavnosti deželnega zbora na zastopnike ljudske stranke ter laže, da jim je bila ponujena roka od Gabrščkove strani, a da so jo odbili. Dokler „Soča“ ne pove, kdo in komu je to ponudil, kdo in komu je odbil, imenujemo njeno trditev nesramno laž. Nam pa je znano, da so slovenski liberalci iskali zveze pri italijanskih liberalcih zoper slovenske klerikalce z namenom, da bi osamili dr. Gregorčiča. Nikdo ne more biti načelno zoper pošteno sodelovanje slovenskih strank. Ali k temu je treba najprej, da so posamezniki možje, posebno če zavzemajo v strankah odlična mesta, da so mož beseda, katerim se more verovati, kar obečajo, ter zaupati, kar govorijo, in da so pogoji častni in sprejemljivi na vse strani. Z ljudmi, ki javno in vztrajno blatijo in smešijo, kar je katoličanu sveto in spoštovanja vredno, se katoliški človek ne more bratiti. Pogodbi, po kateri bi eden vihtel pasji bič nad glavami drugih in stopal po njih tilnikih, drugi pa da bi ponižno klanjali hrbte pod batinami mogočnega ter poljnbovali palice, s katero jih bije, ne sprejme pameten človek, dokler je še življenje v njegovem telesu in čut časti v njegovih prsih.

Gabršček si je del v glavo, da zastopnike ljudske stranke mora popolnoma izključiti iz deželnega odbora, od deželne uprave, ter v posameznih odsekih spraviti jih v tako manjšino, da so na milost in nemilost izročeni njemu in njegovim zaveznikom. To je prvi pogoj, popolno razoroženje nasproti ljutemu, nenasitnemu sovražniku; potem pa, ko so tako vrženi ob tla in vklenjeni v železne voze klubove ali zvezine discipline, zvesto službovanje in poslušnost brez ugovora in brez cmevljenja v izogib — Gabrščkove gorjaje v „Soči“. Take odnošaje naj imenuje „skupno složno delovanje“ kdor hoče. Kdor ima iskro čuta za človeško samozavest in dostojnost, se taki skupnosti ogne na sto korakov. Če pa kdo trdi, da v kljub temu in v kljub neprestanemu boju v Gab.-ovih listih zoper vse, kar je krščenemu človeku sveto in drago, mora slovenska gmajna skupaj; potem pa menjajmo vloge. Kar je tebi drago, je meni milo.

S posameznimi člani slovenskega kluba se da govoriti in mislimo, da ni nepremagljivih težav, da bi se zblížali. Ali v to je potrebno, da so gospodje prosti Gab.-ovih vezij, v katere jih je vkoval med volitvijo s pomočjo dr. Frankota in še trdnjše po volitvah, ko jih je združil v klub, kateremu zapoveduje, ter izvalil jim oblubo zvestobe in klubove discipline. Priti mora do novih volitev, da se gospoda osvobodijo sedanjih verig ter se potem prosto združijo — brez sedanjega načelnika — v tako zvezo, ki prija njihovi osebnosti in koristi celokupnega slovenskega krščanskega ljudstva!

Zastopniki slovenske ljudske stranke se ne dajo ukieniti v Gab.-ov jarem in niso voljni pripustiti, da bi Gab. zavladal v deželi, katera ima slabe skušnje z njegovim delovanjem za to, da bi užitek še dalje ostala v rokah zasebnika, ki si je s cestnino in užitnino milijone prislužil, med tem ko kmet in porestnik plačuje, da sta črna. Takega upravitelja dežele, in izključnega upravitelja na slovenski strani, nečemo pa nečemo.

Kako srce ima A. Gab. do slovenske manjšine, pokazal je s tem, da je po dr. Frankotu stavil predlog, naj bi imel

odsek, ki bo razpravljala o posameznih volitvah 9 članov, in sicer tako, da on in zaveznik Faidutti bi imela večino, ljudska stranka pa da bi bila zastopana le po enem članu. Svojo namero je Gab. sporočil obema ital. kluboma ter povabil jih, naj imenujeta svoje zastopnike v ta odsek; slovenske ljudske stranke pa ni ne obvestil, ne povabil, marveč čez njeno glavo je g. Klančič postavil v svojo listo.

Kakšen prijatelj slovenske ljudske stranke je A. Gabrčnik, kaže s tem, da zahteva, odkar so volitve končane, naj se razveljavi izvolitev prof. Berbuča, dasi mu mora biti znano, da Berbuč je bil dvakrat izvoljen, pri prvi in pri ožji volitvi. Pri ožji volitvi je glasovalo okoli 16 veleposestnikov protipostavno za Obljubka (med njimi tudi Obl. sam); a pri vsem tem je imel prof. Berbuč absolutno večino glasov za se.

Sicer pa ta volitev ni bila niti potrebna, kajti prof. Berbuč je bil že pri prvi volitvi 4. marca izvoljen z večino 17 glasov. Le valed postopanja, o katerem bo še govora, je bilo proglašeno, da prof. B. ni dobil absolutne večine in da mora priti v ožjo volitev z Obljubkom.

„L' Eco del Litorale“ trdi, da italijanski klerikalci niso odklonili ponudbe slov. ljudske stranke glede skupnega postopanja pri volitvi deželnih odbornikov, ter objavlja dotični dopis ital. kluba, na kar Slovenci niso baje nič odgovorili. — Na to odgovarjamo, da Slovenci niso poslali ponudbe z namenom, da bi se ital. klerikalci še le odločili za skupno postopanje s katerim klubom, ker so vedeli, da so že vezani s slov. liberalci, ampak zato, da bi jih od te zveze odtrgali.

Zagotovilo, da želja prošta F. glede vrste, po kateri se bodo volili odborniki, se bo vpoštevala, je dal načelnik slov. ljud. stranke dne 21. septembra, predno je imela ital. klerikalna stranka sejo v tej zadevi. Vkljub temu zahteva proš vsled sklepa te seje zopet neko zagotovilo ter pravi, da klub ne bo sklepal o zvezi s katero stranko, dokler nima tega zagotovila. Ker ni bilo čisto nič rečeno, v čem naj obstoji novo zagotovilo, ker ni bilo rečeno, da v slučaju, da se jim da zahtevano zagotovilo, bi gg. hoteli skupno postopati v slov. klerikalci, in ker je bilo kakor rečeno, znano, da so gg. že vezani, smatral je slov. klub ta odgovor le kot prikrito odklonitev, in ni dal odgovora.

Da je imel prav, kaže tudi to, da za oni sklep je glasovala le večina da manjšina se ni hotela udeležiti te igre z besedami.

Nujni predlogi.

V seji deželnega zbora dne 28. septembra so vložili naši deželni poslanci naslednje nujne predloge:

Prememba dež. volilnega reda.

Dr. Gregorčič: Sprejme se prememba deželne ustave in deželnega volilnega reda po priloženem načrtu.

Slovensko vseučilišče.

Berbuč: C. k. vlada se pozivlja, naj ukrene, kar treba, da se ustanovi slovensko vseučilišče v Ljubljani v najkrajšem času.

Slovenske paralele na goriški realki.

Berbuč: C. k. vlada se pozivlja da ustanovi s pričetkom šolskega leta 1909-10 slovenske paralele za nižje razrede c. kr. višje realke v Gorici.

Slovenske paralele na goriški gimnaziji.

Berbuč: C. k. vlada se pozivlja, da ustanovi s pričetkom šolskega leta 1909-10 slovenske paralele na nižjih razredih c. kr. višje gimnazije v Gorici.

Premestitev slovenskega učiteljskega.

Berbuč: C. k. vlada se pozivlja da premesti še v tekočem šolskem letu slovenski oddelček c. kr. izobraževališča za učitelje iz Kopra v Gorico.

Slovenske trgovske šole v Gorici.

Dr. Gregorčič: C. k. vlada se pozivlja, da ustanovi s početkom šolskega leta 1909-10 dveletno trgovsko šolo za moške in ženske s slovenskim učenim jezikom v Gorici.

Za povzdigo združništva.

Kosmač: C. k. vlada se pozivlja, da ustanovi ali podpira uzorne mlekarne na primernih mestih po deželi.

Zega: C. k. vlada se pozivlja, da podpira intenzivno obstoječe mlekarne in druge kmečke zadruge po deželi ter da pospešuje ustanovitev novih.

Berbuč: C. k. vlada se pozivlja, da podpira intenzivno „Goriško zvezo kmečkih zadrug in društev v Gorici“ v njenem uspešnem delovanju na združniškem polju na Goriškem.

Kosmač: C. k. vlada se pozivlja, naj odнови mlekarški tečaj, ki se je bil pričel pred leti v Cerknem.

Kosmač: C. k. vlada se pozivlja, naj dovoli „Kmetijskemu društvu“ v Cerknem 10.000 K podpore v delno poravnavo dolga, ki si ga je naprtilo z izdajanjem „Gospodarskega doma“ in z nabavo potrebne oprave.

Obrtne šole.

Dr. Gregorčič: C. k. vlada se pozivlja, naj ustanovi praktične obrtne šole, posebno za obdelovanje lesa in kamna ter za čevljarstvo obrt, na primernih krajih v deželi.

Za vodovode.

Dr. Gregorčič: C. k. vlada se pozivlja, da podpira selišča, vasi in občine pri napravi potrebnih vodovodov in vodnjakov ter pri napravi potrebnih polij in cest in kanalizacij iz državnih prispevkov, znašajočim najmanj 60 od sto proračunjenih stroškov.

Ceste na Kanalskem.

Zega: C. k. vlada se pozivlja, naj takoj da prirediti podrobne načrte za zgradbo ceste v kanalskem okraju, katere je predlagal cestni odbor kanalski, in kolikor ti načrti niso še izgotovljeni, in naj postavi znesek 200.000 K v državni proračun za leto 1909 kot prvi obrok državnega prispevka k tem gradbam, ki naj se odmeri najmanj 80 od sto proračunjenih stroškov.

Prispevek cestnim odborom.

Zega: C. k. vlada se pozivlja, da stavi v državni proračun, počenši z letom 1909, letni državni prispevek okrajnim cestnim odborom na Goriškem v znesku 180.000 za vzdrževanje obstoječih in za zgradbo novih okrajnih in drugih cest.

Ceste v Brdih.

Klančič: C. k. vlada se pozivlja, naj začne brez odloga z gradbo in popolnitvijo potrebnih cest v Brdih, v sodnih okrajih Krmin, Gorica okolica in Kanal.

Ceste na Cerklijanskem.

Kosmač: C. k. vlada se pozivlja, da izgotovi podrobne načrte za cestno omrežje v sodnem okraju cerkljanskem ter da postavi v državni proračun za leto 1909 znesek 80.000 K kot prvi obrok državnega prispevka k tem gradbam, ki naj znaša najmanj 70 od sto proračunjenih stroškov.

Kosmač: C. k. vlada se pozivlja, da sprejme v državno upravo okrajno cesto od Želina skoz Cerkno do deželne ceste kranjske v Kopačnici.

Slovensko šolstvo v Gorici.

Dr. Gregorčič: C. k. vlada se pozivlja, naj sprejme v državno upravo

učne zavode društva „Šolski Dom“ v Gorici.

Penzijski zalog za učitelje.

Zega: C. k. vlada se pozivlja, da prispeva, počenši z letom 1909, letnih 100.000 K v deželni penzijski zalog za učitelje na Goriškem.

Za ljudsko šolstvo.

Zega: C. k. vlada se pozivlja, naj prispeva, počenši z letom 1909, letni znesek 250.000 K v delno pokritev stroškov za ljudsko šolstvo na Goriškem.

Za starostno zavarovanje kmetov in delavcev.

Dr. Gregorčič: C. k. vlada se pozivlja, da predloži prav gotovo še v letošnjem zasedanju državnega zbora načrt zakona o zavarovanju delavcev ter malih kmetov in obrtnikov za slučaj starosti in onemoglosti.

Odškodnina občinam za posle v prenešenem delokrogu.

Kosmač: C. k. vlada se pozivlja, naj predloži državnemu zboru načrt zakona, po katerem se zgotovi občinam primerna odškodnina iz državnega zaklada za oskrbovanje poslov v preneženem delokrogu.

Izboljšanje planin in planšarstva.

Dr. Gregorčič: C. k. vlada se pozivlja, da podpira planšarstvo tudi s tem, da prispeva iz državnih blagajnic k stroškom, ki so potrebni za napravo in izboljšanje polij, za napravo in popravo staj in stanov, za nabavo potrebne mlekarne oprave, za napeljavo in zbiranje vode, za trebljenje in gnojenje po planinskih pašnikih, najmanj 60 od sto.

Upravna Šijaka in Nadiže.

Dr. Gregorčič: C. k. vlada se pozivlja, da pripravi vse, kar treba, da se uredi tok hudournika Šijaka pri Kobaridu, ter da obrne vso svojo pozornost na Nadižo in njene pritoke (hudournike) v Kotu, ki nujno zahtevajo hitra in temeljita obrambena dela.

Odškodnina posestnikom ob bohinjski železnici.

Dr. Gregorčič: C. k. vlada se pozivlja, naj sestavi posebno komisijo, ki naj zasliši pritožbe posestnikov ob bohinjski železnici, posebno v baški in soški dolini, radi raznih škod in poškodb, katere je povzročila železnica, za katere posestniki do zdaj niso dobili nikake odškodnine, ter naj jim odloči in izplača odškodnino v razmeri škode, ki je povzročena.

Ceste na Tolminskem.

Dr. Gregorčič: C. k. vlada se pozivlja, naj sprejme v državno upravo cesto od Peršeta pri tolminskem mostu skoz Tolmin do Sv. Lucije.

Dr. Gregorčič: C. k. vlada se pozivlja, naj sprejme v državno upravo okrajno cesto, ki pelje od državne ceste, na Bači po baški dolini pod Brdo in čez Petrovbrdo do kranjske meje.

Dr. Gregorčič: C. k. vlada se pozivlja, naj popravi na državne stroške cesto iz Podbrda čez Petrovbrdo na Kranjsko, ki je na več krajih nerabna in nevarna, ker ni bila izdelana od železniške uprave po danih načrtih.

Dr. Gregorčič: C. k. vlada se pozivlja, naj takoj izgotovi podrobne načrte za popravilo okrajne ceste iz Tolmina skoz Gabrije, Dolje, Volarje in Solišče na Kamno ter napravo mostu čez Sočo, ki naj bi vezal rečeno okrajno cesto z državno cesto na desnem bregu Soče, ter naj postavi v državni proračun za leto 1909 znesek 100.000 K kot prvi obrok državnega prispevka za to gradbo. Železnica Kobarid-Sv. Lucija-Želin-Idrija.

Kosmač: C. k. vlada se pozivlja, naj sprejme v znanamek tistih železnic, ki se imajo v kratkem graditi, tudi že-

leznico Sv. Lucija-Kobarid in železnico Sv. Lucija-Želin-Idrija.

Za povzdigo sadjarstva na Cerklijanskem.

Kosmač: C. k. vlada se pozivlja naj prepisuje s poukom in z denarnim prispevkom kupčijo s sadjem na Cerklijanskem in v drugih delih dežele.

Za vodovode v Brdih.

Klančič: C. k. vlada se pozivlja da intenzivno podpira napore prebivalcev v goriških Brdih, da bi si na pravili potrebnih vodovodov, vodnjakov in drugih shramb za zdravo pitno vodo.

Zdrava pitna voda na Krasu.

Zega: C. k. vlada se pozivlja, da pospeši dela, ki so potrebna, da se preakrbi kraški svet z zadostno in zdravo pitno vodo, kar je tudi z ozirom na celokupne državne koristi jako potrebno.

Podpore po suši poškodovanim.

Zega: C. k. vlada se pozivlja, da podeli onim krajem v deželi, posebno na Krasu, ki so vsled letošnje suše močno trpeli, zdatno podporo, da ljudstvo nabavi potrebnega živila za se in za živino.

Ceste na Krasu.

Zega: C. k. vlada se pozivlja, naj z obilnimi državnimi prispevki podpira one občine in vasi na Krasu, ki se trudijo, da bi izboljšale ceste, ki so za navadni promet in za morebitne mednarodne komunikacije velikega pomena.

Nov stavbeni red.

Dr. Gregorčič: Sprejme se nov stavbeni red za deželo na podlagi priloženega načrta.

Cesti ob laški meji.

Berbuč: Visoka vlada se pozivlja, da nemudoma nadaljuje in dovrši cesti ob italijanski meji v idrijski dolini in po slemenu Marijoceljskega pogorja.

Upravna Branice.

Berbuč: Visoka vlada se pozivlja, da da nemudoma napraviti po svojih organih potrebne načrte za upravnost Branice in drugih hudournikov, ki se stekajo v Vipavo.

Upravna Vipave.

Berbuč: Visoka vlada se pozivlja, da da takoj napraviti po svojih tehničnih organih potrebne načrte za upravnost Vipave.

Brezobrestna posojila vinorejcem.

Berbuč: C. k. vlada se pozivlja, naj pohiti z razdelitvijo brezobrestnih posojil med vinorejce, katerim je trta uš vinograde pokončala, in kateri hočejo svoje vinograde obnoviti.

Berbuč: C. k. vlada se pozivlja, naj odpiše brezobrestno posojilo tistim vinorejcem, katerim je že dotekel čas, ko bi morali posojilo vrniti.

Cesta Trenta-Kranjska gora.

Dr. Gregorčič: C. k. vlada se pozivlja, da izgotovi podrobni načrt za gradbo ceste od Baumbachove koče v Trenti čez Mojstrano v Kranjskogoro ter naj postavi v državni proračun za leto 1909 znesek 50.000 K kot prvi obrok državnega prispevka za to delo, ki naj znaša najmanj 90 odst. proračunjenih stroškov.

Upravna Soče.

Dr. Gregorčič: C. k. vlada se pozivlja, naj začne takoj z obrambenimi deli ob bregovih gorenje Soče in njenih pritokov, ki naj se izvršijo povsem na državne stroške.

Kozerejs.

Dr. Gregorčič: C. k. vlada se pozivlja, naj postopa človeško in blagotno s planinci, ki so siljeni pasti svoje koze po boviških in sosednjih vrhovih ter drugih goratih krajih v deželi.

A. Fajt

pekovski mojster v Gorici,
tekališče Fr. Josipa 2 (lastna hiša)

Izvršuje naročila vsa-
kovrstnega peciva za
nove maše in godove,
kolače za birmance
in poroke itd. Vsa na-
ročila izvršuje točno
in natančno. Prodaja
fino pecivo, likerjev.

Peče tudi najfnejše pecivo.

Svoji
k svojim!

Anton Breščak
Gorica, gosposka ulica št. 14,
(blizu lekarne Gironeoli).

Ima v zalogi vsakovrstno po-
hištvo za vsak stan. Oprava po
najmodernejih slogih, posebno za
spalne, jedilne in posetne sobe je po
nemškem slogu.

Bogata zaloga podob na platno
in šipo z različnimi okvirji. Belgijska
brušena ogledala vsake velikosti. Raz-
lično pohištvo, kakor: toaletne mize,
različna obešala, preproge za okna
itd. Različne stolice z trsja in celu-
laida, posebno za jedilne sobe. Bla-
zine iz strune, afriške trave, z ži-
mami in platnom na izbiro ter razne
tapečarije. Reči, katere se ne naha-
jajo v zalogi, preskrbijo se po izbiri
cenikov v najkrajšem času. — Daje
se tudi na obroke, bodisi tedenske
ali mesečne. — Pošilja se tudi izven
Gorice po železnici in parobrodih.

Anton Kuštrin,

trgovec v Gorici
Gosposka ulica št. 25

prilaga čistili duhovščini in slav-
nemu občinstvu v mestu in na deželi
svojo trgovino jedilnega blaga n. pr.
kavo Santos, Sandomingo, Java, Cej-
lon. Portoriko itd. Olje: Lucca, St.
Angelo, Korfu, istrsko in dalmatin-
sko. Petrolej v zaboju. Sladkor razne
vrste. Moko št. 0, 1, 2, 3, 4, 5. Več
vrst riža. Mljšveče prve in druge
vrste, namreč ob 1/2, kila in od enega
funta. Testenine iz tvornice Znidarič
& Valenčič. Žveplenke družbe sv.
Cirila in Metoda. Moka iz Majdiče-
vega mlina iz Kranja in iz Joch-
mann-ovega v Ajdovščini. Vse blago
prve vrste.

Lekarna

Cristofolletti v Gorici

Prave in edine žel. kapljice
s snamko sv. Antona Pado-
vanskega.

(Varstvena snamka)

Zdravilna moč
teh kapljic je ne-
prekosljiva. — Te
kapljice uredijo
redno prebav-
ljanje, če se jih
dvakrat na dan
po jedni žličici
popije. — Okrep-
šilec, storé, da v
kratkem času omoti-
ta in bi-
votna lenost (mrtvost). Te kap-
ljice tudi storé, da človek raje je

Cena steklenici 60 vin.

Prodajalna Katoliškega tisk. društva

v Trstu

pri veliki pošti — ulica delle Poste št. 9.

se priporoča za nakup
raznih molitvenikov, kipov, križev,
rožnih vencev, podob malih in ve-
likih, svetinj, cerkvene obleke, vo-
ščenih sveč, pisarniških potrebščin,
i. t. d. i. t. d. i. t. d.

Za časa sv. misijona lepe misijonske
podobice z slovenskim besedilom.
Ob 50-letnici mašništva sv. Očeta:
podobe Pija x. na platno z lepim
okvirjem.

Zaloga tiskovin za častite župne urade.

Za obilo naročil in obiska od čč.
gg. duhovnikov kakor p. n. občinstva
se priporoča z velespoštovanjem

„Katol. tisk. društvo“
TRST.

VIKTOR TOFFOLI

GORICA

Velika zaloga oljkega olja iz naj-
ugodnejših krajev

Oljkino olje po 96 v. liter

naravno oljkino K 1:04	Marsiglia . . . K 1:28
istrsko „ „ 1:12	Bombay . . . „ 1:20
Corfu „ „ 1:20	Bari . . . „ 1:40
Puglie „ „ 1:28	Lucca . . . „ 1:60
Jesih vinski	najfinejše . . . 2—
	Milo in luči.

Priporočam čč. duhovščini in cer-
kvenim oskrbnikom.

Edina zaloga oljkega olja v
Gorici, via Teatro 20 in via Se-
minario 10.

I. ZORNIK

Gorica — Gorica
sedaj Gosposka ulica 11.

priporoča najtopleje svojo največjo
zalogo vsakovrstnega blaga kakor:

Perilo za gospode, jäger pe-
rilo, ovratnice, rokavice, nogavice,
dežnike, okraske za obleke, pa-
sove, predpasnike, moderce, ve-
zenja čipke, fina mila i. t. d. vol-
nene šerpe in rute, — najlepša
zaloga vsakovrstne kožuhovine
ovratnike po nedosežno nizkih
cenah. Voščeno platno za mize
v veliki izbiri

Odlikovana
mizarska

delavnica s stroje-
— vim obratom —
GORICA
— Tržaška ulica 18 —

ANT. ČERNIGOJ

izdeluje:

Za stavbe:	Za sobe:	Za cerkve:
Vrata	Omare	Altarje
okna	postelje	klopi
podove	mize	prižnice
stornice	umivalnike	pulti
pregraje	ponočne	klečalnike
i. t. d.	omarice	i. t. d.
	stolice	
	i. t. d.	

ZALOGA:
vsakovrstnih strgarskih izdelkov kakor: nag. stabi-
čev, vašev itd. — Vsakovrstnih rezbarskih izdelkov,
kakor: cimrjev, podporic i. d.

Stroji na električno gonilno silo.

Kupujte vžigalice v korist obmejnim Slovincem!

Peter Gruden

Gorica — Rabatišče št. 22. — Gorica

ZALOGA:

koruze, ovsa, otrobi, fižola in drugih deželnih pridelkov.

Priporoča se slav. občinstvu za obilen obisk in
zagotavljam točno postrežbo in zmerne cene.

Goriška zveza gosp. zadrug in društev v Gorici,
registrovana zadruga z omejeno zavezo.

posreduje

pri nakupu kmetijskih potrebščin in pri prodaji kmetijskih
pridelkov

V zalogi ima:

modro galico, žveplo, razna umetna gnojila, gu-
mijeve vezi, belo in živinsko sol, otrobi debele
in drobne, turšico, moko, klajno apno in drugo.

Člani pridruženih zadrug se pri prevzemanju blaga morajo
izkazati s člansko knjižico zadruga in posojilnice, h kateri pri-
padajo.

Zaloga je v hiši „CENTRALNE POSOJILNICE“ v Gorici,
bivši „Hotel Central“.

Prosiva sahtevati listke!

Največja trgovina z železjem

KONJEDIC & ZAJEC

Gorica v hiši Monta.

Priporoča stavbeni Cement, stavbne nositelje (traverze),
cevi za stranišča z vso upeljavo, strešna okna, vsakovrstne
okove, obrtniško orodje, železo cinkasto, železno pocinkano
medeno ploščevino za napravo vodnjakov, vodovodov, svinčene
in železne cevi, pumpe za kmetijstvo, sadjerejo in vinorejo, ter
vsakovrstna orodja.

Cene nizke, solidna postrežba!

Eno kreno nagrade izplačava vsakemu, kdor dokaže
s potrdili najine nove ameriške blagajne, da je kupil pri naju za
100 kron blaga.

Prosiva sahtevati listke!

Telefon št. 72

Poštnohran. rač. št. 51.292

„CENTRALNA POSOJILNICA“

V GORICI

registrovana zadruga z omejeno zavezo v lastni hiši
M M Corso Giuseppe Verdi št. 32, I. nadstropje M M

Sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. ure
zjutraj do 1. ure popoldan in jih obrestuje od 1.
jan. 1908 dalje po 5%. Daje posojila na menice po
6 1/2% in na vknjižbo po 5 1/2%. Dalje daje posojila
na 5-letno mesečno odplačevanje ki znaša od vsacih
100 K 2 na mesec

Stanje hran. vlog dne 31. dec. 1907 K 1,816.352.73
Promet due 31. decembre 1907 . . . K 5,457.131.53

PROSTOVOLJNO

je na prodaj

v Solkanu v bližini državnega kolodvora, lepa hiša s 5 stanovanji, s hlevom za 6 krav, prostornim zemljiščem, s zaprtim dvoriščem. Vsega zemljišča je približno 7 oralov z vinogradom. Natančnejša pojasnila poizvedo v ulici Fornace pri majorju Dreyhaupt v Gorici.

Zaloga.

Podpisani priporoča p. n. občinstvu v mestu in na deželi svojo
trgovino z lesom, cementom, peskom, drvimi in ogljem

na Volčjdragi pri postaji c. kr. državne železnice.

Josip NARDIN, trgovec.

Loterijske številke.

26. septembra.

Prst 14 63 85 37 47
Line 73 2 7 72 88

Peter Cotič,
čevljarski mojster, Gorica,

Gosposka ulica 1
Raštelj 32.

Zaloga vsakovrstnih čevljev za odrasle in otroke. Naročila z dežele se po pošti razpošiljajo. Cene zmerne.

Odlikovana pekarija

in sladčičarna

K. Draščik

v Gorici na Kornu
(v lastni hiši)

izvršuje naročila vsakovrstnega peciva, torte, kolače za birmance in poroke, pince itd. Prodaja različna fina vina in likerjev na drobno ali v orig. buteljkah. Priporoča se sl. občinstvu. Cene jako nizke.

„Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani“

Dunajska cesta št. 19. (Medjatova hiša)

zavaruje

1. proti požarni škodi vsakovrstna polsopja, zvonove, premičnine in pridelke; 2. proti prelomom zvonove, in 3. za življenje oziroma doživetje in proti nezgodam

Edina domača slovenska zavarovalnica!

Svoji k svojim!

zzz Kje si hočemo preskrbeti letos obleke za jesen in zimo? sss zzz

Ker se je otvorila v staroznani trgovski ulici Raštelj št. 16 v Gorici nova slovenska trgovina z manufakturo, katera je preskrbljena z naravnost čudovito lepim blagom vseh vrst kakor: **Porhat** (forštajn) barvast najnovejši vzorci, Flanel za srajce v garantirano perilnih barvah, ter posebno lega so pa volnena ženska blaga kot **Zybelin, Homespun, Popelin teški**, raznovrstni ženski **Ševioti** itd. Za moške obleke so na razpolago vse vrste volnati črni kakor barvarsti **Pique Kamgarni, Ševioti, Angleški Kamgarni**, ter **Lodni**. Omeniti je, da je trgovina nova in razpolaga samo s svežim blagom. Podjetje je slovensko in kot tako prvo te stroke v ulici Raštelj 16, katera ulica je že od nekdaj poznana kot trgovska. Zategadelj vsi kateri ste mišljenja slovenskega in želite biti dobro potrošeni, založite se le pri trdki

RAVNIKAR & BERBUČ Raštelj 16

ter povejte še drugim Vašim prijateljem in prijateljicam, da so prišli v Raštelj **Slovinci**. Povejte jim pa naj si dobro zapomnijo št.

16

